

Dve smrtni nesreči. V mariborski bolnici je preminul v ponedeljek 16. sept. trgovec Ludovik Pauser, ker je dobil težke notranje poškodbe pri avtomobilski nesreči pred Brudermanovo gostilno v Bresternici pri Kamnici v nedeljo 15. septembra zvečer. — Težak voz je zdrobil prsa hlapcu mariborskega prevoznika Kovačiča v ponedeljek 16. septembra v Rošbahu. Po prepeljavi v mariborsko bolnico je revež izdahnul.

Čevljarska obrtna zadruga v Mariboru naznanja vsem svojim članom, da se vrši v nedeljo dne 13. oktobra tega leta četrta toletna vajeniška in pomočniška preizkušnja. Prošnje za pripust k preizkušnji je vložiti do 1. oktobra pri načelniku zadruga v Mariboru, Orožnova ulica 6.

Skorajšnja otvoritev vodovoda v Hočah. V Hočah pri Mariboru bo te dni enkrat otvorjen novi vodovod, ki bo skozi deset in desetletja blagoslov za celo veliko vas. Za napravo potrebnega vodovoda ima največ zaslug g. dekan A. Sagaj, ki je poleg skrbi ter potov le izposloval denarno podporo pri oblasti. Pohvala in zahvala gre mariborskemu vodovodnemu mojstru g. Černiju, ki je napeljavo vodil in tudi na občo zadovoljnost končal.

Vsem občinskim uradom v vednost. Nekateri občinski uradi so začeli naročati tiskovine za občinske proračune. Da ne bomo na ta naročila odgovarjali posamič, objavljamo, da tiskovine še niso tiskane, zato jih nimamo še na zalogi. Ko jih dobimo, bomo objavili v Slov. Gospodarju.

Mariborska porota. V ponedeljek dne 16. je začelo pred mariborskim okrožnim sodiščem jesensko porotno zasedanje, ki je trajalo do sobote 21. septembra in sodilo o 8 slučajih. O prvi smrtni osodbi poročamo natančneje v spodnji notici. Za na smrt obsojenim Repatecem je bil obsojen Franc Pukšič iz Ptujkega polja na 6 let, ker je zaklal svojo ženo Marijo. Radi obdolžitve detomora je bila oproščena Julijana Ferk iz Apač. Druga detomorilka Marija Ciglar iz Prekmurja je bila obsojena na tri leta. Vislice je prisodila porota Josipu Glasu iz Pregrade na Hrvaškem, ker je umoril in izropal živinskega prekupca Jakoba Žirovnika iz Lanca vasi pri Sv. Trojici v Halozah. Kot zadnji je sedel na zatožni klopi profesor Hilarijon Tofan iz Bukovine radi posilstva. Tofan je bil obsojen na eno leto ječe.

Dvakrat obsojen na vislice. V ponedeljek 16. septembra je začelo jesensko zasedanje mariborske porote. Kot prvi je odgovarjal za Kajnov zločin Ivan Repatec. Ta porotni slučaj navajamo natančneje, da bodo čitatelji spoznali, kako globoko lahko pade človek brez Boga in vesti. Izvleček Repatecove obtožnice je ta-le: Ivan Repatec je že leta 1899 skupno s svojo ljubico zavrtno umoril posestnico Katarino Vernik v Dobravi, pri kateri je delal, pa se je hotel polastiti njenega lepega posestva. Pod

pretvezo, da gredo delat k notarju skupno pogodbo za posestvo, je zvalil Veronikovo v Marenberg. Med potjo jo je s sodelovanjem svoje ljubice Cene Rainer umoril. A kmalu so prišle oblasti zločinu na sled in oba morilca sta bila obsojena na smrt na vešalih. Repatec je bil pomiloščen na dosmrtno ječo, iz katere pa ga je rešilo splošno pomiloščenje leta 1919. Repatec se je leta 1921 priženil k Mariji Gregorič v Vasi, obč. Remšnik in je bil njen tretji mož. Spoznal se je z Ivanom Veronikom, ki se je bavil s tihotapstvom in je stalno razpolagal z velikimi vsotami denarja. Repatec je nedaleč stanujočega Veronika redno obiskoval in — ker krojaška obrt ni več nesla — se je tudi on posvetil tihotapstvu in sta delala skupno. Dne 10. avgusta 1925 zjutraj sta odšla oba skupaj v smeri Marenberg—Vuhred—Ribnica, drugi dan pa se je po isti poti vračal Repatec sam. V gostilni Potočnik v Ribnici je jedel in pil in plačal s tisočdinarskim bankovcem. Zvečer je prišel domov v Vas. Ponoči je šel buditi ljudi, češ, da čuje vpitje, kakor da nekoga ubijajo. A nihče od drugih ni ničesar čul. Drugo jutro pa je peljal ljudi na neko mesto v bližini, kjer so ležale razne stvari Ivana Veronika ter je osumil Starca Leopolda, da je umoril Ivana Veronika, čegar trupla ni bilo nikjer. Značilno je, da so ljudje pri Repatečevem povratku iz Ribnice videli, da je bil njegov nahrbtnik bolj poln, nego ko sta šla z Veronikom gor. Sum je padel na Repateca, da je umoril Veronika. Pri hišni preiskavi so res našli v Repatečevi sobi Veronikove hlače. Zaprli so ga, dasi je tajil in trdil, da mu je hlače dal Leopold Starc in ga obdolžil umora. Ko se je Repatec videl v zagrati, je začel hliniti umobolnost in so ga poslali na Studenec, kjer so pa zdravniki ugotovili, da je pri pameti. Veronikovo truplo so našli 4. avgusta 1926 kot okostnjak v takozvani Globači v Ribnici na Pohorju. Spoznali so ga po pasu. Državno pravdnštvo je obtožilo Repatac hudodelstva umora. Porota je obsodila Repateca v drugič na vislice.

Gospodu Hercogu v Pekrah je ušel z verige volk v velikosti volčjega psa (samec). Lovci torej pozor na tega malopridneža, da ne bo v loviščih preveč škode.

Preroška slepitvega zvezdogleda za 1. 1930. Znani ameriški zvezdogled R. Lee se je mudil te dni v Londonu. Ob tej priliki je dal sledečo preroško napoved za leto 1930: Prihodnje leto bo leto iznajdb, za katere bo svet hvaležen Angležem in Amerikancem. Leta 1930 se bo posrečilo potom aeroplanov odkriti neraziskane pokrajine krog severnega tečaja, ki hranijo bajne zemeljske zaklade. Amerikanec bo našel solčni motor, s katerim bo omogočena uporaba sile solčnih žarkov. Amerikancu se bo posrečilo, da bo razbil atome in bo na ta način mogoča spojitve ter zmes doslej nespojljivih elementov. Iznajdba z raketnimi avtomobili in letali bo leta 1930 popolnoma propadla in se izkazala kot nekaj nemogočega. Nemški kemik bo našel za motor motorjev veliko cenejšo tekočino nego je bencin. Leta 1930 bo izvršena atentata na predsednika

Francije in ameriških Združenih držav.

Polet ptic na široko morje natančno opazovan na otoku Pelagosu čez Adrijansko morje, je dal sliko v naslednjem razporedu: 1. Najmočnejši polet je bilo opazovati med 9. uro pred — in 2. uro popoldne. 2. Podnevi so leteli poljski in gozdni škrijančki, žolte pasteričice, senice vseh vrst, rdeče čaple, divji golobje in pivke. 3. Polet se je vršil v smeri proti jugu, k jugovzhodu, redko k zapadu. Postolke so letele brez izjeme k jugu. 4. Večina ptic je priletelo od severa, manj od zapada. 5. Kosi, drozgi, taščice, penice so v temnih, viharčnih nočeh prenočile na otoku. 6. Polet se pomiče zelo naglo. 7. Na Pelagosu se je opazilo, da ptiči lete v višini 500 m in nikoli 5.000 do 12.000 m kakor je ponekod bilo ugotovljeno. 8. Skupina ptic selivk znaša največ 700 glav in najmanj en par.

Vino — znak osvoboditve. Pod vodstvom škofov je sprejel te dni papež na tisoče italijanskih romarjev, ki so posetili Rim v zahvalo za spravo med sv. stolico in Italijo. Pri tej priliki je sprejel sv. Oče čudno darilo. Bili sta mu podarjeni dve steklenici iz leta 1870. Vino je zapustil zapečateni višji duhovnik iz Massareno do tedaj, dokler bo papeštvo vatikanski ujetnik. Oni papež, ki se bo osvobodil, njemu se naj podari vino v znak osvoboditve. Naslednik že davno umrlega ustanovitelja zgorajne ustanove je izpolnil pri tej priliki prednikovo željo.

Dolgo neizsledeni krvoločnež. Že nekaj deset dni vznemirjajo prebivalce znanega nemškega mesta Düsseldorf zločini, ki so posebnost glede živinske krutosti. Strah in groza Düsseldorfčanov sta dosegla višek, ko so našli v predmestju na njivi trupli dveh otrok. Otroka so že pogrešali nekaj dni. Preiskava je dognala, da sta bila umorjena na grozovit način. Obema je bil prerezan vrat in povrh sta bili trupli še posejani z ubodljaji z nožem. Še le po zverinskem zločinu je doznala policija zvezo med devetimi podobnimi, ki izvirajo od iste roke. Žrtve enega zločinca so postali v Düsseldorfu in okolici: moški, ženske in otroci. Mlad mož je pogledal natančneje neznanca, ki ga je takoj zabodel v hrbet in pobegnil. Dve uri zatem je nagovoril isti lopov na javni ulici 30 letno žensko. Predno mu je utegnila odgovoriti na vprašanje, jo je že zabodel parkrat v trebuh. Pol ure za tem je srečal lepo 18 letno Ello Goldhausen. Brez besede je stopil zločinec k dekletu in jo sunil z nožem v prsa ter v trebuh. Z mlado deklico se je srečal neznan moški in jo povabil na izlet ob reki Reni. Proti večeru je postal moški napram dekletu nasilen. Ker se je dekletu ustavljalo, ga je zverina zabodel desetkrat z nožem. V vseh teh naštetih krvavih slučajih je manjkala dolgo vsaka sled za grozovitim neznancem. Še le zadnje dni se je vendarle posrečilo, da je padel nožar policiji v roke. Odkrili so v njem 30 letnega Otona Heidkampfer, ki je bil pred nedavnim časom odpuščen iz norišnice kot ozdravljen. Ako ne razložujejo niti v nemški norišnici med življenjsko nevarnimi

norci in med onimi, ki že spadajo v človeško družbo, kaj še le drugod!

Iz časov grajske oblasti. Za časa graščakov in to do leta 1848 so plemenitaši določevali gozdno policijo; oni so predpisali zakone ter nadzorovali, da so se tudi izpolnjevali. Zakon je prepovedoval vse love in sicer radi označbe »da se lov smatra kot zabava plemenitašev,« kakor pravi cesarski zakon iz leta 1681; kmetom je prepovedano poditi divjačino s svojega polja, ako se je loti, zapade strogi kazni. Nadalje je bila prepovedana nošnja orožja, jemati pse na polje, hoditi v zeleni obleki; ovčar je smel le tedaj psa pri sebi imeti, ako mu je obesil na vrat petčetrjet komolca dolgo poleno.

Zabavna jetnišnica. Ples v jetnišnici je nekaj posebnega. V mestu Limoges na Francoskem se je vršila v tamošnji jetnišnici krog polnoči resnično plesna zabava. Vsi kaznjenci in kaznenke so se udeležile prireditve. Mož, ki je igral ulogo prireditelja se piše Paul Gregoire. Je ključavničar in šaljivec. Poleg tega se je še ukvarjal s tatvino avtomobilov, radi česar so ga vrgli v ječo. Zaprt se je spomnil nekdanjega poklica — ključavničarstva. Začel je izdelovati ključke, ki so odklepali posamezne jetniške celice. Odprl je opoldne, ko so bili pazniki pri obedu, celice in je peljal kaznjence na sprehod. Posrečilo se mu je, da je izgotovil ključ do ženskega oddelka in na ta način je prišlo do plesne zabave. Paul je ponaredil neopaženo ključ od vseh vrat, le do onih ni mogel, ki bi mu bile podarile prostost. Tudi ta ponaredba se mu je posrečila končno. Skozi vrata v prostost pa ni utekel mojstrski ključavničar, ampak njegov prijatelj Avguštin Bro, eden najbolj proslulih zločincev. Še le po tem pobegu so začeli raziskovati zadevo in so odkrili, kakega umetnika v odklepanju vrat hranijo v jetnišnici. Marsikatera zabavna znamenitost med kaznjenci je postala znana paznikom po razkrinkanju duhovitega mojstra v potvorbi ključev Paula.

Stoletna ženska s 154 potomci. Te dni je obhajala gospa Marija Franze iz Domodossola v Pijemontskih Alpah v severni Italiji svoj stoti rojstni dan. Starka je duševno in telesno še popolnoma čila in gleda na 154 potomcev. 40 od teh se je udeležilo svetovne vojne.

Pri čitanju roparskega romana umorjena. V Ebersvaldu pri Berlinu so našli zaklano 60 letno trafikantinja Marijo Elletrand. Po zločinu je bila žrtev oropana denarnih prihrankov. Ko so našli umorjeno v krvi, je ležal pred njo na mizi odprt roparski roman. Na odprti strani knjige so bile besede: »Iste dne so našli njeno truplo. Nikdo ni znal, kdo je izvršil zločin.« Ravno na tej strani je čitala ženica, ko je vstopila oseba, ki jo je umorila ter izropala.

Kako časti Moskva Lenina? V Moskvi izhaja na tihem glasilo opozicije, ki se imenuje »Kolokof«. V tem časopisu je bilo objavljeno o že rajnem očetu boljševizma Leninu sledeče: Nečega dne se je pojavil pred Leninovim tronom konj, ki je rekel diktatorju: »Vladimir Ilič (Lenin), jaz sem zastopnik prevoznega delavstva. Prosim te za

»paiok« (izraz za dovoljenje) za prodajo blaga.« »Tu imaš paiok,« mu je odgovoril Lenin. Drugi dan se je prikazala pred Leninom krava: »Vladimir Ilič, jaz sem dajalka mleka po poklicu, te prosim, podeli mi »paiok!« Po kratkem oklevanju je izdal Lenin pridni živali dovoljenje za prodajanje blaga. Tretji dan se je priklonil pred vsemogočnim Leninom osel s prošnjo obeh prednikov. Sedaj se je pa razjezil Lenin: »Konj in krava imata zasluge za splošnost, a ti, kake obče koristi imaš pokazati?« — »Sodrug Vladimir Ilič,« je govoril razžaljeni osel, »mar li verjameš, da bi se bil ti kedaj povspel do vsemogočnosti v Rusiji brez nas oslov?«

Iznajdljivost velemestnih tatov. Po najbolj obljudeni ulici v Londonu je tekla te dni lepo oblečena ženska, ki je kričala: »Ugriznil me je stekel pes, pomoč, pomoč...!« Pes je res tekel za kričečo in jo skušal popasti. Vse je bilo prestrašeno pri tem prizoru. Nikdo ni upal pristreči psa, ženski spol je padel v omedlečico pri pogledu na bežečo damo. Konečno je pribežala od psa preganjana žrtev v odprto trgovino za dragulje in se zgrudila med krikom: »Jaz moram umreti!« Iz trgovine so jej prišli na pomoč uslužbenci, a tudi semkaj jej je sledil stekel pes. Žival se je bližala renčeč, uslužbenci so se poskrili po kotih trgovine. Psa je prišla nekaka trenutna slabost, padel je na tla, ne da bi se brigal za preganjano. V trenutku splošne zmede se je pojavil lepo oblečeni gospod, ki je ukrotil s posebnim prijemom pobesnelega psa in pozval uslužbenca v prodajalno draguljev, naj pokličejo avtomobil, da bo odpeljal takoj na opazovalnico ugrizeno damo ter psa. Vse se je odzvalo pozivu rešitelja in ta se je odpeljal z avtomobilom z žensko ter psom. Ko so si trgovci in njegova služinčad opomogli od strahu, so opazili, da je odpeljal pogumni rešitelj celo vrsto najbolj dragocenih predmetov. Cela komedija s steklím psom je bila dobro premišljena, ki se je bogato obnesla.

Brivec, ki bo zaslužil 4 tisoč dolarjev. Njujorški večkratni milijonar Kenney je nastopil te dni na parniku »Leviathan« potovanje krog sveta. Vzel je s seboj ubogega brivca iz Newyorka, ki ga bo bril na potovanju. Kot nagrado za britje je obljubil svojemu dolgoletnemu brivcu: potnino, prehrano in 4000 dolarjev nagrade.

Velik dijamant. V dijamantnem okolišču Liechtenburg v južnoafriški državi Transvaal so našli te dni na di-

jamant, ki je velik kakor kokoške jajce, tehta 101 in četrt karata in je vreden 1,898.000 Din.

Odkritje tatvine iz časov staroegipčanskih faraonov. Posebna družba stariinarjev Robert Mond, ki je pravkar zaposlena z raziskavanji starin v Egiptu, je zadela na čudno najdbo. Tekom razkopavanja so odkrili razvaline ubogega stanovanja staroegipčanskega sužnja in našli v njem dragoceno ovratnico iz biserov. Nakit je bil skrbno zavrit in skrit v stanovanju. Okoliščine, pod katerimi so odkopali dragocenost, so poučile učenjake, da so bili po tisočletjih najdeni biseri ukradeni. Ta trditev je tem bolj verjetna, ker še niso doslej dobili v suženjskem stanovanju tako dragocenega nakita. Brez dvoma je bil tat suženj kakega prav bogatega Egipčana. Pri raziskavanjih grobnic staroegipčanskih svetih bikov, so večkrat opazili, da je ostalo okostje brez glave. Za časa faraonov so ovili roge in del glave sv. bikov pri pogrebu z zlatimi ploščicami. Verjetno je, da so se upali celo v dobi vsemogočnih faraonov gotovi ljudje tako daleč, da so udrli v grobnice sv. bikov, odrezali glave in se polastili zlata.

Zakladi perzijskega šaha, ki je moralda najbogatejši vladar na svetu, so shranjeni v podzemskih prostorih njegove palače. Vrednost teh zakladov so cenili nad 300 milijonov rubljev. Najdragocenejši predmet je starorodbinska krona v obliki vaze. Ni sicer umetniško delo, ima pa vdolan rubin v velikosti kurjega jajca. Razen tega ima šah med zakladi srebrno kupico, v katero je vdolanih osem smaragdov, katerim ne najdeš enakih na celim svetu, kakor po izdelavi tako tudi po velikosti. Na enem izmed teh smaragdov so vrezana imena perzijskih vladarjev. Ena sablja imenitno okovana z zlatom, ima ceno 8 milijonov rubljev. Biseri, rubini, safiri in jaspisi med zakladi so prekrasni. V zbirki dragocenosti se nahaja tudi kos morske pene značilnega pomena, kateri pripisujejo Perzijanci čudno moč, da varuje svojega gospodarja vsake nesreče.

Grozna potresna nesreča. Med Avstralijo in Južno Ameriko je velik otok Nova Zelandija. Leta 1886 je bil obiskan otok od ognjenega izbruha in tako silovitega potresa, da so se zrušile visoke gore 34 km na dolgo. Iz žrel ognjenikov so bili tedaj izbruhani milijoni ton žarečega kamenja. Letos 16. junija je obiskala otok strašna potresna nesreča, ki je objela kraje Tasmanskega zaliva na severu do Kukove gore na ju-

Knjiga za oktober.

Novol

Legende sv. Frančiška.

To knjigo lepih zgodb o velikem svetniku je napisal znani pisatelj Franc Ks. Meško. Vsak naj to knjigo prečita! Veliko pravega veselja bo užil. Spoznal bo blagoslov preprostega življenja, ki pa je bogato na notranji sreči. — Knjiga »Legende sv. Frančiška« stane broš. Din 16.—, vez. Din 24.— in se naroča v

TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.

gu. Potres je uničil dva velika svetilnika ob morju. Obmorsko mesto Nelson je odrezano še danes od prometa, ker je bil zasut Bullerjev zaliv. Pri letošnji nesreči so nastali v zgoraj omenjeni razdalji novi vrelci, iz katerih bruhajo podzemeljski ognjeniki vrelo paro, žveplo ter blato. Pojavilo se je no-

vo 12 km dolgo jezero. Cvetoča naselbina Karamea z 2000 prebivalci je popolnoma izginila s površja. Obseg junijske nesreče še ni raziskan, ker se nikdo ne upa v od potresa obiskane pokrajine, kjer se še sedaj razlega votlo podzemeljsko gromenje in bobnenje.

Kako vladajo boljševiki na Ruskem.

III.

Življenje ruskega delavca.

Sovjetska vlada izjavlja, da je proletarska in da vlada v imenu delavcev. Vsled tega bi smeli sklepati, da bodo delavci pod boljševiki srečni in zadovoljni. Toda g. Dujé piše v svoji knjigi: »Z dokazi v rokah ugotavljam nasprotno: ruski delavci so najbolj tlačeni, v največji meri izrabljeni in najnesrečnejši ljudje.« Mišljenje ruskih delavcev je v občo protikomunistično. Glavni predmet ruskega delavca se brezuslovno vrti okrog plače, ki jo ima dandanes in ki jo je imel pred revolucijo. Ako vas delavec pozna in ima zupanje do vas, le skušajte ga odkritosrčno vprašati. Odgovoril vam bo prihčno tako: »Izjavljam vam, da je ruski delavec pred revolucijo slabo živel; toda, bratec, jaz sam sem jedel, dokler se nisem nasitil, in sem preživel vso svojo družino. Otroci so hodili v šolo. Danes mi pravijo: oblast je v vaših delavskih rokah. Danes so delavci na vladi. Ali malo imam od te oblasti, pod katero je delavec prvi, ki umira lakote.« In tedaj morete poslušati dolgo vrsto njegovih tožb. Slišali boste, da v nobeni deželi na svetu nimajo delavci tako žalostnih življenjskih pogojev kot v sovjetski Rusiji. G. Dujé navaja tu več izglede. Jaz priobčujem le enega: Poznal sem delavca Pavla K... , kateri je delal v Donski tovarni tobaka »Asmolov«, ki je bila nacijolizovana in prekrščena v »Roza Luksenburg«. Z njim sem imel stike že od leta 1911. Pravil mi je:

»Danes prejemam mesečno plačo 58 rubljev-črvoncev (okrog 1500 Din). Toda, ko pride dan izplačila, mi pri blagajni pokažejo vpisek raznih dobitkov, kateri se imajo odtegniti od plače. Odtegujejo mi znesek za profesionalno zvezo, naročnino na liste, prispevek za rdečo mednarodno pomoč, za brezposelne na Angleškem itd. Po vseh odbitkih prejemam mesečno 40 do 45 rubljev-črvoncev. Ako pa človek proti temu ugovarja ali, če izjavi, da mu ni za liste, ker jih ne čita, ga napode iz tovarne ali ga celo zapro. Taka usoda je doletela moje tri prijatelje. Odpustili so jih, a komunistična zveza v tovarni je zabranila, da jih nikjer niso smeli zaposliti.«

»Vzamem torej onih 40 rubljev-črvoncev. Kaj naj kupim zanje? Pred revolucijo sem prejemal 65 rubljev in so mi izplačali vse do zadnje kopejke. Bila je to zlata doba. Vse je bilo bolj poceni. Funt (400 g) belega kruha je stal 3 kopejke, danes 10 ali 11, a črni kruh 6 kopejk. Surovo maslo, katero je stalo funt 20 kopejk, stane danes 1 rubelj.

Cene obleke so nedosežne. Kako naj živim s 40 rublji? Jadno in grenko je delavčevo življenje v Rusiji. Naj gre brez sledu ta zoperna »delavska oblast«, pod čegar upravo ruski delavec proklinja dan, ko ga je rodila mati. In komunisti so še predrzni, da pravijo, da delajo za delavce.

»Ko so nas potrebovali za časa revolucije, so nam pripovedovali: »Stanovali boste v bogataških palačah, vse bo vaše.« Lepe so naše današnje palače. Pred revolucijo sem plačal za sobo 10 rubljev mesečno in se dalje nisem za ničesar brigal. Danes plačam 8 rubljev, a poleg tega še plačam za vodo, za kanalizacijo in bogve za kaj še 5 do 10 rubljev, tako da so mi stroški skoraj dvakrat večji kakor prej.«

Posebno beden je položaj ruskih rudarjev. Rudarji živijo v barakah, katere se utegnejo vsak trenutek podreti in katere jih ne varujejo pred dežjem in pred snegom. Več družin živi skupaj. Videl sem male sobe, komaj dosti velike za dve osebi, a je stanovalo v njih 9 do 20 delavcev. Drugi živijo v jamah pod zemljo kakor predzgodovinski človek. Moški in ženske spijo skupaj kakor živali. Spolne bolezni se širijo. Nekega dne je prišlo v Rostov 200 žensk-rudarjev, katere so poslali iz Doneca. Nastanili so jih v stari kartonažni tovarni, v Suvorovskoj ulici h. št. 19. Čez tri tedne jih je prišla obiskat zdravnica, gospa N. Perelman, ki je v službi v komisariatu za zdravstvo. Ta je ugotovila, da samo šest odstotkov teh delavk ni imelo spolnih bolezni.

Še nekaj o manifestacijah ruskih delavcev. Tujci, kateri se vračajo iz Rusije, opisujejo veličastne delavske manifestacije proti kapitalistični francoski politiki v Siriji in Maroku, proti posredovanju velesil na Kitajskem, proti angleški protisovjetski politiki itd. Ker se teh manifestacij udeležuje ogromno število delavcev, tujci res mislijo, da imajo boljševiki ruski narod za seboj. Zakaj se delavci udeležujejo teh prireditev? Radi tega, ker je njihova udeležba na manifestacijah obvezna. Te obvezne udeležbe se oprosti le tisti, ki prinese zdravnikovo spričevalo. Ako delavec brez vzroka izostane, se takoj zapiše v črno knjigo dotičnega podjetja, kjer je zaposlen. Ako se tak izostanek ponovi, se uradnik ali delavec takoj odpusti iz službe. Ta vrsta pritiska na delavce je v navadi v vsej boljševiški Rusiji. Sploh sovjeti z vso silo izrabljajo težki položaj ruskega delavca, da bi v inozemstvu mislili, da je ruski narod na njihovi strani.

Ker sovjeti nimajo strokovno izobraženih delavcev, vabijo specialiste iz raznih evropskih dežel v Rusijo. Toda

taka služba se odsvetuje, ker le mnogi taki specialisti so doživeli žalostne skušnje. Navajam en zgled. Mlad Anglež z imenom Edvard Remington, mehanik, izvrsten poznavalec svoje stroke, je bil pozvan maja leta 1925 kot specialist za dizelmotore v tovarno za svilo v Moskvi. Upravitelj tovarne ga je zelo cenil, a padel je v nemilost boljševiške zveze. Prijeli so ga in zaprli. Gotove smrti ga je rešilo le posredovanje njegove vlade. Kot zločinca so ga spremili do meje. Ta gospod Remington je pisal g. Dujé pismo, v katerem so tudi te-le besede: »Opazil sem, da večina ruskih delavcev ne mara sovjetske oblasti in da goji očevidno mržnjo proti komunistom. Ti so se polastili najvišjih mest in prejemale večjo plačo kot drugi delavci. V oni delavnici, kjer sem bil zaposlen jaz, so komunisti pili, lenarili in izdajali naredbe, a delavci so trpeli in delali kot živina.« G. Dujé sklepa to poglavje z besedami: »Kar se mene tiče, moram še enkrat potrditi in ugotoviti, da delavec v sovjetski Rusiji živi v strahovitih življenjskih odnosih. On je predmet nečuvane mrcvarenja in mučenja, katero vrši nad njim vlada, katere se imenuje vlada »delavcev in kmetov«. Proletarci vseh dežel, zedinite se radi borbe proti najstrašnejšemu sovražniku: proti komunizmu!«

*

Nekaj o razvoju „Zeppelina“.

Danes od celega sveta slavljeni »Zeppelin« je izum že umrlega nemškega grofa Zeppelina.

Grof Zeppelin je bil prvotno oficir. Prvič se je začel zanimati za zrakovplovbo, ko se dvignil v zrak v Ameriki leta 1862 na balonu, ki je bil pripravljen za vojno opazovanje ameriškega generala Mac Chellana. Kot nemški oficir je proučeval Zeppelin opazovalno delo balonov leta 1871, ko je oblegala nemška armada Pariz. Leta 1874 je izdal nemški vrhovni poštar Stephan razpravo pod zaglavjem »Svetovna pošta in zračna ladja«. Omenjena razprava je grofa tako navdušila, da je naslovil na württenberškega kralja spomenico. V tej razlaga raziskovanje zemlje in posebno severnih pokrajin s pomočjo zračne ladje. Istočasno, ko je razmišljal Zeppelin o ustvarjenju z lahkim plinom napolnjene zračne ladje, so se Francozom in Avstrijem bradko ponesrečili vsi tozadevni poiskusi. Ravno prvotna ponesrečenja z zračno ladjo so prestrašila vse merodajne kroge evropskih držav. Zeppelin se je obračal kot oficir zastoj na nemško vojno ministrstvo, da bi mu omogočilo udeležitev od njega spočetega izuma. Voditelj nemške države in strokovnjaki so se smejali Zeppelinovemu načrtu kot lepim — a nedosegljivim sanjam.

Razočaran nad gluhimi ušesi vojaških osebnosti se je odpovedal grof vojaškemu poklicu in osnoval leta 1898 delniško družbo. Namen družbe je bil zbrati denar, s katerim se bo zgradil prvi zrakoplov.

Prva zrakoplovna delavnica je bila